Dosarul nr. 2a-2132/22 (dosar electronic 2-18156113-02-2a-16052022)
Judecătoria Chișinău, judecător Oxana Parfeni

D E C I Z I E

mun. Chișinău 22 iunie 2023

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Marina Anton și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Pleșca

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de avocatul Doroftei Roman, în numele și interesele pârâtului Brînza Evghenia, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022 pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Demian Veaceslav către Brînza Evghenia cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere, cu compensarea cheltuielilor de judecată, prin care acțiunea a fost admisă,
-

c o n s t a t ă :

La data de 27 septembrie 2013 avocatul Crețu Ion, acționând în numele și interesele reclamantului Demian Veaceslav în baza mandatului avocațial nr. ***** din 14 septembrie 2013 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Brînza Evghenia, solicitînd încasarea din contul pârâtei Brînza Evghenia a împrumutului în mărime de 10 000 euro și a penalității de întârziere în mărime de 9 200 euro.

În motivarea cererii de chemare în judecată reprezentantul reclamantului a indicat, că în baza contractului de împrumut din 28.06.2011, autentificat de către notarul public Reșetnicov Ala, a acordat pârâtei Brînza Evghenia cu titlu de împrumut suma de 10 000 euro, până la data de 31.12.2011, iar contrar prevederilor art. art. 512-513, 572 și 871 Cod civil, pârâta nu și-a onorat obligațiunile asumate.

Susține reprezentantul părții, că potrivit pct. 5.1 al contractului de împrumut, părțile au convenit că în cazul nerestituirii împrumutului, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o penalitate de 0,5% din suma contractului, pentru fiecare zi de întârziere. Pentru ultimele 6 luni de până la adresarea în instanță de judecată, suma penalității de întârziere constituie 9200 euro (10000 euro***X***0,5%***X***184 zile).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022 acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Brînza Evghenia în beneficiul lui Demian Veaceslav datoria în sumă de 10000 euro și penalitatea de întârziere în sumă de 9200 euro. S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul statului taxa de stat, de la care a fost scutit reclamantul, în sumă de 10055,69 lei.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, că deoarece partea pârâtă nu a prezentat instanţei dovezi, care ar confirma faptul lipsei datoriei faţă de reclamant, cererea reclamantului Demian Veaceslav cu privire la încasarea din contul pârâtei Brînza Evghenia a datoriei în sumă de 10000 euro este întemeiată și urmează să fie admisă.

Cu referire la pretenția de încasare a penalității, instanța a reținut, că deoarece împrumutul n-a fost restituit în termenii prevăzuţi de contractul de împrumut, adică obligaţia n-a fost executată aşa cum părţile au stabilit în contract, respectiv în conformitate cu art. 624 alin. (1) Cod civil și pct. 5.1 al contractului de împrumut nr. 9632 din 28.06.2011, pretenția de încasarea a penalității în sumă de 9200 euro este întemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 15 martie 2022 avocatul Doroftei Roman, în numele și interesele pârâtei Brînza Evghenia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022, solicitând casarea hotărârii cu dispunerea scoaterii acțiunii de pe rol sau remiterea cauzei la ejudecare.

Prin încheierea Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2022, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Brînza Evghenia, fiindu-i acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor ce constau din prezentarea taxei de stat. Totodată s-a explicat părții apelante că în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită.

Ulterior, prin încheierea Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău din 9 iunie 2022 s-a admis cererea apelantei privind scutirea de la plata taxei de stat. S-a scutit Brînza Evghenia de la plata taxei de stat aferentă cererii de apel declarată, cererea de apel fiind acceptată în procedură și intentată procedura în apel.

În motivarea apelului reprezentantul apelantei a indicat, că instanţa de fond nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii, iar concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sânt în contradicţie cu circumstanţele pricinii.

Susține partea apelantă, că contractul de împrumut se consideră valabil din momentul transmiterii banilor şi altor bunuri fungibile. În acest context, a precizat partea, că careva probe, din care s-ar deduce împrejurările expuse în conţinutul contractului din 28.06.2011, şi anume transmiterea banilor, confirmarea încasării banilor, la materialele dosarului lipsesc.

Considerăm în acest sens, că instanţa de fond nu a constatat și descris temeiurile de fapt considerate ca fiind dovedit şi nu a determinat circumstanţele importante ale pricinii în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept indicate în acţiunea formulată.

La fel consider, că instanţa în mod nejustificat nu a atras în proces notarul, care a perfectat contractul de împrumut şi nici pe fratele reclamantului, care de fapt este fostul concubin al pârâtei şi beneficiarul tuturor mijloacelor băneşti.

Menționează partea apelantă, că contractul nu prevede posibilitatea încasării dobânzii de întârziere, iar în aceste condiţii imperative, nu este adecvată soluţia instanţei de încasare a dobânzii de întârziere.

Se mai relatează în cererea de apel, că intimatul Demian Veaceslav nu a somat pârâta Brânză Evghenia şi nu a pretins executarea obligaţiei la scadenţă. Or, atât timp cât creditorul nu cere constatarea întârzierii prin depunerea somaţiei, se presupune că nu este prejudiciat şi că el a consimţit tacit la prelungirea termenului de executare.

Consideră în acest context, că la examinarea pricinii civile, instanţa nu a ţinut cont în deplină măsură de prevederile art. art. 22, 26, 56, 118 și 119 Cod de procedură civilă, probele nu au fost apreciate cu o atitudine riguroasă şi după indicaţia art. 130 Cod de procedură civilă şi, urmare a celor invocate, instanţa nu a pus în discuţie exigenţele intimatei faţă de apelantă, odată ce probele prezentate şi examinate în cadrul şedinţei de judecată nu se potrivesc exact cu obiectul acţiunii şi nu sunt raportate tocmai la fondul cauzei.

Subsidiar a mai declarat, că instanţa de fond a sfidat prescripţiile legale ce se conțin la art. 167 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă care prescrie, că la cererea de chemare în judecată se anexează documentele care confirmă respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului. La fel, în opoziţie cu pct. 5.2 din contract, potrivit căruia în caz de nerambursare în termen conform pct. 1 al prezentului contract părţile vor soluţiona litigiul pe cale amiabila, reclamantul, până la adresare cu acțiune în instanță nu a soluționat litigiul extrajudiciar. Or, din înscrisurile prezentate reiese că reclamantul nu s-a adresat cu o cerere prealabilă faţă de pârât, sau cel puţin din actele prezentate şi cercetate de instanţa de judecată, acest lucru lipseşte cu desăvârşire. Prin urmare instanţa de fond, în raport de motivele invocate în acţiune, a tratat superficial cauza, ignorând prevederile art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, potrivit cărora instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care: reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părţilor, de soluţionare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciara . Deci, în situaţia în care pârât nu şi-a onorat în modul corespunzător obligaţiile contractuale, urma să fie informată în prealabil despre obligaţia de soluţionare amiabilă litigiului.

La cererea de apel declarată, partea intimată nu a prezentat referința și nu și-a expus opinia vis-a-vis de problema dedusă judecății.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantei Brînză Evghenia, avocatul Doroftei Roman, cât și intimatul Demian Veaceslav, fiind informate despre proces, nu s-au prezentat. Urmare a acestui fapt și în temeiul art. 379 Cod de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de reprezentantul apelantei Brînză Evghenia, avocatul Doroftei Roman

drept întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022 și emiterea unei noi hotărâri, sub formă de încheiere, de scoatere a cererii de pe rol, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Partea apelantă a depus apelul la data de 15 martie 2022, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 15 februarie 2022. Astfel, Colegiul constată că apelul a fost depus în interiorul termenului legal de atac.

Cadrul legal pertinent, aplicabil raportului juridic litigios.

În conformitate cu art. 385 lit. e) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. art. 265 şi 267 Cod de procedură civilă.

În corespundere cu prevederile art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părţilor, de soluţionare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

În conformitate cu prevederile art. 386 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Potrivit prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă:

(1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

(5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine, că sarcina instanţei de apel derivă, reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 359 alin. (2) Cod de procedură civilă apelul declarat împotriva hotărârii se consideră declarat şi împotriva încheierilor date în cauza respectivă, chiar dacă au fost emise după pronunţarea hotărârii şi dacă atacarea încheierii nu se menţionează în cererea de apel.

Colegiul reţine, că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Articolul 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

În conformitate cu prevederile art. 121 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În corespundere cu art. 6 par. 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.

Conform art. 8 alin. (1) şi alin. (2) din Codul de procedură civilă, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile.

Drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) ***din contracte*** şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării de lucrări ştiinţifice, creării de opere literare, de artă, în urma invenţiilor şi altor rezultate ale activităţii intelectuale;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legislaţia leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Potrivit art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar art. 11 din Codul de procedură civilă prevede că apărarea dreptului civil se face prin:

- recunoaşterea dreptului;
- restabilirea situaţiei anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acţiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;
- recunoaşterea nulităţii actului juridic;
- declararea nulităţii actului emis de o autoritate publică;
- impunerea la executarea obligaţiei în natură;
- autoapărare;
- repararea prejudiciilor;
- încasarea clauzei penale;
- repararea prejudiciului moral;
- desfiinţarea sau modificarea raportului juridic;
- neaplicarea de către instanţa de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publica;
- alte căi prevăzute de lege.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Concluziile instanței de apel.

În cadrul examinării pricinii în instanța de apel Colegiul a constatat, că la 27 septembrie 2013 avocatul Crețu Ion, acționînd în numele și interesele reclamantului Demian Veaceslav în baza mandatului avocațial nr. ***** din 14 septembrie 2013 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Brînza Evghenia, solicitînd încasarea din contul pârâtei Brînza Evghenia a împrumutului în mărime de 10 000 euro și a penalității de întârziere în mărime de 9200 euro.

Prin hotărârea Judecătorei Chişinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022 acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Brînza Evghenia în beneficiul lui Demian Veaceslav datoria în sumă de 10000 euro și penalitatea de întârziere în sumă de 9200 euro. S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 10055,69 lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 15 martie 2022 avocatul Doroftei Roman, în numele și interesele pîrîtei Brînza Evghenia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022.

Analizând materialele pricinii Colegiul conchide, că prima instanță incorect a acceptat spre examinare și a pus pe rol cererea de chemare în judecată și, ulterior, incorect a examinat-o pe fond, adoptând hotărâre de admitere a pretențiilor din acțiunea formulată și înaintată de Demian Veaceslav către către Brînza Evghenia cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere, deoarece reclamantul nu a respectat procedura, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară. Or, după cum a fost indicat anterior, potrivit dispozițiilor art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă instanța judecătorească scoate cererea de

pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

Astfel, potrivit pct. 5.2 din contractul de împrumut din 28 iunie 2011, încheiat între Demian Veaceslav și Brînza Evghenia, părțile au convenit expres că în caz de nerambursare în termen a împrumutului, conform pct. 1 al prezentului contract, părțile vor soluționa litigiul pe cale amiabilă. Dacă părțile nu vor ajunge la un numitor comun, litigiul va fi soluționat în instanțele judecătorești competente în modul stabilit de legislația în vigoare.

Prin urmare, Colegiul constată că reclamantul a inițiat prezentul proces civil fără a fi respectată și îndeplinită soluționarea extrajudiciară, obligatorie a litigiului impusă de lege, moment care are drept consecință obligativitatea scoaterii acțiunii de pe rol.

La acest capitol Colegiul ține să accentueze, că creditorul a exercitat calea prealabilă, obligatorie, prevăzută de contract, de soluționare extrajudiciară a litigiului doar la data de 01.11.2018, mult după sesizare cu acțiune a instanței și, doar după ce partea pârâtă a invocat acest incident procedural și a solicitat scoaterea acțiunii de pe rol pentru acest motiv.

La acest capitol Colegiul atestă, că instanța de fond soluționând cererea respectivă, de scoatere a acțiunii de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, a respins-o prin încheierea din 22 octombrie 2021. Drept temei legal pentru a da o asemenea soluție, prima instanță a făcut referire la prevederile art. 617 alin. (2) lit. a) Cod civil /în vigoare la data producerii faptului juridic/. Colegiul atestă o asemenea abordare incorectă, or, prima instanță a reținut și a dat apreciere greșită normei materiale numite. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 617 Cod civil (**normă care reglementează punerea debitorului în întârziere** în vigoare la data inițierii procesului):

(1) Dacă nu execută obligaţia în urma somaţiei primite după scadenţă din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somaţiei.

(2) Nu este necesară somaţie în cazul în care: a) este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligaţiei; b) înaintea executării obligaţiei trebuie să aibă loc un eveniment, iar perioada pentru executarea obligaţiei este stabilită astfel încît poate fi calculată calendaristic de la producerea evenimentului; c) părţile au convenit expres că debitorul este în întârziere la expirarea termenului la care trebuia să execute, fără îndeplinirea vreunei formalităţi; d) obligaţia, prin natura sa, nu putea fi îndeplinită decât într-un termen determinat, pe care debitorul l-a lăsat să expire fără a executa; e) debitorul obligaţiei cu executare succesivă refuză sau omite în mod repetat să o execute; f) obligaţia de a nu face nu se execută; g) este evident că somaţia nu va avea nici un rezultat; h) intrarea în întârziere se justifică din motive întemeiate, luându-se în considerare interesele ambelor părţi; i) debitorul a declarat în scris că nu doreşte să execute obligaţia.

(3) În cazurile menţionate la alin. (2) lit. a) şi lit. b), orice înţelegere asupra unui termen care ar afecta grav una din părţi este nulă.

(4) Debitorul este în întârziere dacă nu execută obligaţia în termen de 30 de zile de la scadenţă şi de la intrarea unei note de plată sau unei alte invitaţii de plată similare. Această dispoziţie se aplică debitorului consumator numai dacă în nota de plată sau în invitaţia de plată similară este indicat în mod special efectele menţionate.

(5) Debitorul nu este în întârziere atât timp cât prestaţia nu a avut loc din cauza unor împrejurări neimputabile debitorului.

Corespunzător, Colegiul conchide că prima instanță a confundat noțiunea și instituția de punere în întârziere cu cea de soluționarea prealabilă, extrajudiciară a litigiului. Or, după cum a fost indicat anterior, norma la care prima instanță a făcut referire reglementează situația de punere în întârziere a debitorului. Însă, aflarea în întârziere a debitorului nu echivalează cu îndeplinirea din partea creditorului a obligației de soluționare (în cazul existenței acestei obligații) extrajudiciară a litigiului, aceste două situații fiind diferite și distincte și producând consecințe juridice diferite.

Respectiv Colegiul conchide că, chiar și dacă, în actualul caz, debitorul Brînză Evghenia se afla în întârziere la data adresării lui Demian Veaceslav cu prezenta acțiune în instanță, ultimul, în calitate de creditor și, potrivit prevederilor și obligațiilor contractuale, urma să respecte și să execute procedura de soluționarea obligatorie, extrajudiciară, a litigiului. Creditorul nu a îndeplinit această obligație și, ca consecință, debitorul întemeiat și legal a solicitat scoaterea acțiunii de pe rol, iar instanța de fond incorect și contrar prevederilor legale anterior expuse, a dispus respingerea cererii respective. Astfel, în situația descrisă și ghidându-se de dispozițiile procesuale anterior indicate, inclusiv potrivit prevederilor art. 359 alin. (2) Cod de procedură civilă, Colegiul concluzionează despre temeinicia apelului, acesta urmând a fi admis, cu casarea actelor judecătorești pronunțate în acest sens de prima instanță, prin care s-a respins cererea de scoatere a acțiunii de pe rol și s-a admis acțiunea civilă.

În contextul celor constatate Colegiul consideră necesar de a reitera dispozițiile art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, or, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun şi în cele specializate este stabilită de Constituţia Republicii Moldova, de prezentul Cod şi de alte Legi organice. Normele de drept procedural civil din alte Legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului Cod. De asemenea Colegiul face referire și la jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenţei dreptului, securitatea raporturilor juridice. Or, principiul preeminenţei dreptului, inserat în preambulul Convenţiei Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp atât un important impuls la adoptarea Convenţiei (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34 f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenţiei de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluţionarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Concomitent, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalităţii presupune ca legea să fie respectată, această exigenţă există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autorităţile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenţilor publici, exigenţa este ca aceştia să acţioneze în limitele atribuţiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanţa de judecată nu este în drept de a admite reprezentarea părţi în proces de către avocat în alt mod decât cel stabilit de lege.

Conform dispoziţiilor art. 1 alin. (3) al Constituţiei RM, în lumina interpretărilor date în jurisprudenţa constantă a Curţii Constituţionale, (Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi. Instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens, având obligația de a respecta prevederile actelor internaționale, ale Constituției și actelor normative interne ale RM.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art. 9 din Codul de procedură civilă, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului civil, pe principiile de contradictorialitate şi egalității părților în drepturi, potrivit art. 26 Cod de procedură civilă, motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală, în speţă reprezentarea părții în proces în modul prescris de lege, reprezintă, în esență, o favorizare nejustificată a unei părți, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Astfel, Colegiul reține că la materialele pricinii nu se regăsește o cerere prealabilă a reclamantului Demian Veaceslav, privind rambursarea datoriei, creditorul exercitând această obligație doar după inițierea procesului, situație care nu poate fi acceptată, deoarece nu echivalează cu soluționarea extrajudiciară a litigiului. Or, în situația în care debitorul nu și-a onorat în modul corespunzător obligațiile contractuale, creditorul urma să execute obligația de soluționare amiabilă, extrajudiciară a litigiului, obligație impusă de contract și fiind obligatorie pentru ambele părți contractante.

În atare circumstanțe, în situația în care reclamantul nu a îndeplinit obligația de soluționare prealabilă a litigiului impusă de Lege, Colegiului nu-i rămâne a proceda decât într-un singur mod și, anume, a admite apelul, a casa încheierea și hotărârea instanței de fond și a dispune scoaterea acțiunii de pe rol.

Or, potrivit dispozițiilor art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă părţile au obligația să se folosească cu bună-credinţă de drepturile lor procedurale, iar conform prevederilor art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea de alegere a modului de apărare aparține părților procesului. La fel, potrivit art. 10 Cod de procedură civilă, îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură este susceptibilă suportării de către partea culpabilă a urmărilor nefavorabile, la caz, prevăzute de prevederile art. 267 Cod de procedură civilă, exonerarea fiind inadmisibilă în condițiile stabilite de reglementările procesuale civile în vigoare. În situația descrisă, exonerarea arbitrară a reclamanților/intimați de sancţiunile procedurale impuse de prevederile legale citate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură

civilă, afectează exigenţele unui proces echitabil în sensul art. 6 a Convenţiei, potrivit cărora instanţa de judecată are obligaţia de a asigura aparenţele de imparţialitate şi de a nu admite acte de intervenţie arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părţi, având obligaţia concretizată şi de jurisprudenţa Curţii Constituţionale, potrivit căreia una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție şi legi, or, instanţele de judecată nefiind o excepție în acest sens (HCC nr. 2 din 19.01.1998).

Totodată, deoarece instanța de apel a dispus scutirea apelantei de la plata taxei de stat și, la momentul examinării apelului nu a identificat temeiuri pentru scutirea de la această obligație a intimatului, în temeiul prevederilor art. 98 Cod de procedură civilă, Colegiul va încasa această plată la bugetul de stat din contul intimatului Demian Veaceslav.

În concluzie, deoarece Colegiul a stabilit cert și indubitabil neîndeplinirea de reclamantul/intimat a căii extrajudiciare obligatorie, prevăzută de contract, de soluționare extrajudiciară a litigiului, apelul declarat de partea oponentă urmează a fi admis, casate încheierea din 22 octombrie 2021, de respingere a cererii privind scoaterea acțiunii de pe rol și hotărârea instanței de fond din 15 februarie 2022 de admitere a acțiunii, cu adoptarea unei noi soluții prin care acțiunea urmează a fi scoasă de pe rol. Corespunzător, Colegiul va informa reclamantul/intimat că după înlăturarea circumstanțelor care au avut drept consecință scoaterea cererii de pe rol, acesta poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. e) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Admite apelul declarat de avocatul Doroftei Roman, în numele și interesele pârâtului Brînza Evghenia.

Casează hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 15 februarie 2022, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Demian Veaceslav către Brînza Evghenia cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere, cu compensarea cheltuielilor de judecată și, în cauză, pronunță o nouă hotărâre sub formă de încheiere, potrivit căreia:

Cererea de chemare în judecată înaintată de Demian Veaceslav către Brînza Evghenia cu privire la încasarea datoriei și penalității de întârziere, cu compensarea cheltuielilor de judecată, se scoate de pe rol.

Decizia este definitivă şi executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Marina Anton**

Vitalie Cotorobai